Redacţiunea Administraţiunea
Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henrich Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Donneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULŬ LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şese lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 169. Braşovŭ, Mercurĭ 31 Iulie (12 Augustŭ). 1891.

Braşovŭ, 30 Iulie v.

In sĕptĕmâna acésta camera deputaţilorŭ din Pesta va fi amânată, se dice, până la 3 Octomvre. Cabinetulŭ Szapary va avé dér două lunĭ de dile rĕgazŭ de a se gândi asupra situaţiunei sale şi de a se pregăti pentru viitórele lupte.

Deocamdată domnulŭ Szapary cu ai sĕi n'au nicĭ o causă de a se bucura de resultatele ultimei acţiunĭ de reformă a lorŭ. Ministrulŭ-preşedinte pusese în clubulŭ partidei guvernului cestiunea de cabinetŭ, pentru a face ca membrii partidei guvernului sĕ priméscă cei 279 de paragrafĭ ai proiectului pentru reforma administraţiei. Atuncĭ eşiră chiar din partidŭ câţiva membri, carĭ nu puteau primi acei paragrafĭ. Astădĭ domnulŭ Szapary a părăsitŭ toţĭ acei paragrafĭ pentru carĭ pusese cestiunea de cabinetŭ şi se mulţămesce cu aceea, că s'a proclamatŭ în principiu numirea din partea statului a funcţionarilorŭ comitatensĭ.

Chiar şi organele cele mai amicabile guvernului unguresců, ca „Neue Freie Presse", recunoscŭ acum, că succesulŭ campaniei din urmă parlamentare este alŭ oposiţiunei estreme, orĭ cu ce mijlóce ar fi fostŭ elŭ dobânditŭ, şi ar spune celŭ mai mare neadevĕrŭ acela, care ar susţiné, că guvernulŭ, ér nu oposiţia este partea învingĕtóre.

N'a cutezatŭ contele Szapary sĕ întrebuinţeze mijlóce energice în contra obstrucţiunei stângei estreme şi fóia memorată crede, că póte n'a putută sĕ le întrebuinţeze, pentru-că a sciutŭ, că însĕşĭ partida guvernului nu este însufleţită pentru proiectulŭ lui de lege.

Pe când însĕ se constată astfeliu, că nicĭ în sinulŭ partidei guvernului nu stau lucrurile fórte bine în ce privesce solidaritatea faţă cu reformele intenţionate, pe atuncĭ oposiţiunea estremă este în celŭ mai mare gradŭ încuragiată de succesulŭ dobênditŭ prin delăturarea faptică a legei pentru reforma comitatelorŭ. Mai multŭ însĕ partida contelui Apponyi, care a stăruitŭ fórte multŭ pentru acéstă reformă şi a sprijinitŭ guvernulŭ până acum, s'a înstrăinatŭ de totŭ de elŭ.

Astfelŭ guvernulŭ unguresců a suferitŭ unŭ desastru, care póte sĕ devină fatalŭ pentru elŭ şi pentru politica lui de reformă. Dér nu numai atâta, ci după acéstă retragere se mai nasce şi grava întrebare, décă la viitórele alegerĭ dietale, ce se vorŭ face în anulŭ 1892, guvernulŭ unguresců va mai puté conta la o maioritate atâtŭ de însemnată, ca astădĭ.

Deputaţii stângei estreme vorŭ avé de aicĭ încolo terenŭ mai mare ca orĭ şi când de a agita pentru ideile şi aspiraţiunile partidei lorŭ şi se vorŭ puté provoca în totdéuna la victoria lorŭ, care, precum au declaratŭ şefii, vorŭ sĕ o esploateze cu energiă, gonindŭ şi nimicindŭ pe contrarĭ.

Acéstă stare de lucrurĭ va nasce nu puţine îngrijirĭ şi în cercurile curţii din Viena, unde mai anţerţĭ se legănau în speranţa, că puterea partidei kossuthiste în Ungaria este ca şi înfrântă şi că nu mai este periculŭ, ca sĕ ajungă vre-odată în maioritate.

Fără îndoiélă, că situaţiunea e fórte turbure şi încurcată şi că devine cu atâtŭ mai seriósă, cu câtŭ se apropiă mai multŭ viitórele alegerĭ.

CRONICA POLITICĂ.

— 30 Iulie (11 Augustŭ.)

— Sâmbăta trecută comisiunea de imunitate a terminatŭ desbaterile asupra afacerei **Ugron-Uselac**. După o consultare mai îndelungată, comisiunea adusе cu o majoritate de 8 voturĭ contra 3 următórea sentinţă: „*Comisiunea de imunitate nu află necesară, ca dicta sĕ se abată dela practica ei de pană acum şi sĕ tracteze cestiunea de faţă din punctulŭ de vedere alŭ dreptului de imunitate*". In urma acestei hotărîrĭ, se póte prevedé, că Ugron va primì duelulŭ cu Uselac, ceea ce o confirmă şi scirile sosite din Pesta. Se crede de-altmintrelea, că hotărîrea comisiei de imunitate va provoca în dietă o discuţiă vehementă.

— Conducĕtorii oposiţiei moderate suntŭ hotărîţĭ a face cabinetului Szapary o oposiţiune câtŭ se póte mai mare şi mai energica şi pentru ajungerea acestui scopŭ şi se silescŭ sĕ între în relaţii mai **strinse cu partida „independentă"**. De-altă parte şi în partida lui Ugron suntŭ semne de-a se unì cu partida independentă? La totŭ casulŭ, semnele acestea suntŭ fórte îngrijitóre pentru cabinetulŭ Szapary, căcĭ o unire strînsă a celorŭ trei partide nu póte fi, decâtŭ fórte periculosŭ pentru elŭ.

Acum guvernulŭ nu mai are de gândŭ se pună în desbatere aceste proiecte de legĭ, afară, póte, de proiectulŭ privitorŭ la joncţiunea de căi ferate cu România. Raportulŭ comisiunei de imunitate în afacerea Ugron-Uselac avea se fie presentatŭ dietei în dilele acestea, de Mercurĭ, orĭ Joi, după care şedinţele se vorŭ suspinde până în 3 Octomvre. O parte dintre deputaţĭ s'au şi depărtatŭ din Pesta.

— Presa rusésca din nou se ocupă despre sórtea **Slavilorŭ asupriţĭ**, carĭ se afară de Rusia. „Novoie Vremia" publică o corespondinţă din Serajevo, în care e descrisă situaţiunea Slavilorŭ din Bosnia şi Herţegovina, precum şi a Slavilorŭ din Macedonia şi Sêrbia vechiă „ca demnă de compătimitŭ". In Bosnia şi Herţegovina, scrie corespondentulŭ, guvernulŭ austriacŭ sĕvîrşesce lucrurĭ ne mai audite. Elŭ a scosŭ din bisericĭ cărţile de rugăciunĭ tipărite în Rusia, a depusŭ pe metropolitulŭ Dionisie, din causa visitei, ce a făcut'o acesta consulului rusescŭ din Sarajevo, Bakunin, şi propagă acolo influinţa bisericei catolice. Diarulŭ „Neue Freie Presse" dice, că cele spuse de corespondentulŭ diarului „Novoie Vremia" suntŭ neadevĕrate. Se scie, dice numita foiă, că numitele cărţĭ de rugăciunĭ, n'au fostŭ tipărite nicĭ în Rusia, nicĭ în Veneţia, ci în Sarajevo, şi s'au întrodusŭ cu consimţĕmêntulŭ celorŭ trei mitropoliţĭ, chiar şi cu alŭ suspendatului Dionisie, şi au primitŭ chiar binecuvêntarea patriarchuluĭ ecumenicŭ. Metropolitulŭ Dionisie nu a fostŭ suspendatŭ din causa visitei, ce a făcut'o consulului rusescŭ, ci fiind că aceste a facutŭ simoniă.

— Din Belgradŭ se telegrafézá, că primarulŭ oraşului a trimisŭ în numele comunei Belgradului o telegramă **regelui Alexandru la Petersburg** de următorulŭ cuprinsŭ: „Locuitorii Belgradului petrecŭ pe Majestatea Vóstră cu cea mai ferbinte iubire în marea călĕtoriă, intreprinsă pentru de a visita pe Inaltulŭ naşŭ alŭ Majestăţii Vóstre, pe Majestatea Sa Ţarulŭ tuturorŭ Ruşilorŭ, şi cu tótă supunerea venimŭ a ruga pe Majestatea Vóstră sĕ se îndure a esprima puternicului Ţarŭ mulţumitele nóstre cele mai profunde pentru primirea imposantă, de care a fostŭ împărtăşitŭ Mâjestatea Vóstră în călătoria prin marele sĕu imperiu. Trăéscă Ţarulŭ rusescŭ! Trăéscă Alexandru, regele sîrbescŭ!"

Cu privire la acésta călĕtoriă se mai scrie, că cu prilejulŭ unui prândŭ festivŭ, ce s'a datŭ la Chievŭ în onórea regelui, regentului Ristićĭ a disŭ, că regele sêrbescŭ de aceea a venitŭ în Rusia, ca se inveţe a-şĭ iubi poporulŭ precumŭ îşĭ iubesce Ţarulŭ poporulŭ sĕu.

— Admiralulŭ *Gervais* se esprimă în modulŭ următorŭ înaintea unui diaristŭ din **Moscva**: „Este de prisosŭ orĭ-ce altă alianţă, *ce nu e sigilată cu iubire reciprocă*. Amiciţia Rusiei ni este cu atâtŭ mai preţiósă, cu câtŭ noi suntemŭ învinşii din 1871. Ei o sciu, *vae victis!* Acum Francia e întărită, o repeţire a evenimentelorŭ din 1871, *nu e de temută!*" Cu privire la Anglia, crede *Gervais*, că ea nu va întra nicĭ în alianţa triplă, nicĭ în orĭ-ce altă aliaţă.

— Diarulŭ „Standard" află din Şanghai, că **China şi Japonia** ţintescŭ, ca sĕ încheiă o alianţă strînsă între ele, pen-

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

10)

Carnetulŭ roşu.

Novelă, tradusă de Moşulŭ.

Sosise diua de 27 Februarie 1880. Pe stradele Petersburgului era o mişcare viuă. Cătră amédĭ, când sórele mai străbătea câte puţinŭ prin norii de zăpadă asupra roiului furnicătorŭ de ómenĭ, nimenĭ afară de cei iniţiaţĭ, nu avea ideiă de crima înfricoşată, ce peste câteva óre avea sĕ umple de spaimă şi teróre cetatea Nevei.

In suteranulŭ ce sĕ afla sub odaia de pază din palatulŭ de érnă, lucrau patru mĕsarĭ, carĭ se grăbeau sĕ sfêrşéscă lucrulŭ. După amédĭ, doi din ei nu mai veniră, alŭ teilea avea tocmai sĕ se ducă într'unŭ locŭ, când deodată apare înaintea lucrătorului, rĕmasŭ îndĕrĕtŭ, unŭ domnŭ îmbrăcatŭ bine şi-lŭ înrebă, că n'ar puté să-i aducă câteva césurĭ o cutiuţă mică de lemnŭ?

— „Nu-ţĭ voiu pune-o în cale. Ah, aicĭ în tutunerescĭ, lângă stilpulŭ acesta, va sta la totŭ casulŭ mai bine. E alŭ draculuĭ de frigŭ, prietine, nu simţescĭ şi d-ta"?

Lucrătorulŭ făcù semnŭ din capŭ, că şi lui ĭi este frigŭ.

— „Ei, atuncĭ adă ceva sĕ ne încăldimŭ... Eacă, moşule, adă ceva beutură din cantină, că înghiaţămŭ de frigŭ".

Vorbitorulŭ întinse lucrătorului o rublă, cu care acesta şi alergă sĕ se provédă cu romŭ.

Indată ce s'a închisŭ uşa după mĕsarŭ, elŭ aşedă cutiuţa la piciorulŭ stêlpului, prinse cu mânile sirmele de pe podele, le înodă cu grijă, desculă cutiuţa înc'odată, ca sĕ se convingă, că suntŭ tóte în regulă, şi apoĭ umbla prin odaia cu faţa triumfătóre, până se intórse lucrătorulŭ.

— „Câtŭ mai rĕmâi aicĭ, tătuculе?" întrebă străinulŭ pe mĕsarŭ, înghiţindŭ odată cum se cade din beutura adusă.

— „Până cătră şése ceasurĭ", rĕspunse acesta.

— „Bine, bine, ... décă s'ar întêmpla sĕ nu viu pân'atuncĭ, sĕ sciĭ, că-mĭ iau lădiţa numai diminéţă de aicĭ. Pân'atuncĭ, la revedere!"

Cu aceste a dispărutŭ străinulŭ.

— Prândulŭ împĕratului rusescŭ de obiceiu se începe la 5 óre séra, La 17 Februarie încă era sĕ se ţină prândulŭ pe la órele îndatinate, în cercŭ mai restrînsŭ, şi încă chiar în sala de mâncare, care se afla deasupra odăii de durmitŭ şi a păzitorului din palatŭ.

Impĕratulŭ şi ducesa de Edinburg aşteptau pe óspele lorŭ, pe principele Bulgariei, într'o odaiă vecină cu sala de mâncare. Din întêmplare, principele se întârdiă cu un pătrarŭ de óră, în învălmăşéla călĕtoriei adecă nu găsise o decoraţiune, ce voia sĕ şi-o pună în séra aceea.

In fine apare principele. La inscinţarea, c'a sosită principele de Bulgaria, întreaga familiă împĕrătéscă, afară de împĕrătésa bolnavă, voia se între pe o uşă, ér împĕratulŭ însoţitŭ de principele de Hessen şi de principele Bulgariei pe cealaltă.

Deodată se mişcă padimentulŭ, ca de unŭ cutrĕmurŭ de pĕmêntŭ, urmă apoi o detunătură înfricoşată şi tóte flacările de gazŭ din palatŭ se stinseră. Toţĭ credeau, că dóră a cădutŭ candelabrulŭ celŭ mare din sala de mâncare.

Principele de Hessen, marele principe moştenitorulŭ tronului şi marele principe Vladimirŭ alergară spre sala de mâncare, pe când contele Adelberg, nesciindŭ ce mai póte urma, fiindcă sĕ gândeau la o esplosiune de gazŭ, ţinŭ pe împĕratulŭ în locŭ.

In sala de mâncare se spărsese tóte ferestrile, păreţii erau stricaţĭ şi se simţia unŭ mirosŭ înădușitorŭ de prafŭ.

Maşina infernală funcţionase bine.

Boltitura locuinţei din parterŭ, precum şi cea din odaia de pază, erau găurite prin esplodarea dinamitei şi a bumbacului de împuşcată, care era ascunsŭ în ţevile de gazŭ, ér în sala de mâncare plafondulŭ deasemenea era crepatŭ şi stricatŭ.

Oficerii din odaia de pază, audindŭ pocnitura înădușită şi frângerea grindilorŭ, săriră iute din odaia lorŭ, care zăcea mai multŭ deoparte, şi găsiră odaia de pază a feciorilorŭ prefăcută într'o ruină formală, din care eşia fumŭ şi prafŭ. Cu unŭ signalŭ de clopoţelŭ se-

tru ca sĕ dea o mai mare desvoltare comerciului lorŭ și pentru ca sĕ resiste periculelorŭ din străinătate. In înțelesulŭ acesta se facŭ marĭ încordărĭ între Li-Hung-Ciang, guvernatorulŭ din Peceli și între Enomato.

SCIRILE ĎILEI.

— 30 Iulie (11 Augustŭ.)

Unŭ furtŭ descoperitŭ. Din Jara inferióră ni-se scrie: In luna lui Iulie c. gendarmeria din Jara inferióră a descoperitŭ unŭ *furtŭ de boi*, sĕvîrșitŭ încă prin anulŭ 1885. Hoții, fiindŭ arestațĭ, au mărturisitŭ, că în luna lui Octomvre 1885, au furatŭ din pășunatulŭ de munte alŭ episcopului din Oradea mare 4 boi cam de 6 anĭ, pe carĭ i-au trecutŭ peste „Vlădésă“ și nu peste multŭ timpŭ i-au și vêndutŭ în Turda pentru suma de 460 fl. Totŭ din ținutulŭ acela în anulŭ 1887 au mai furatŭ 2 juncĭ cam de 3—4 anĭ. Păgubașii suntŭ necunoscuțĭ. De cumva s'ar afla păgubașii, suntŭ încunosciințațĭ prin acésta a se înfățișa înaintea judecătoriei r. din Jara inferióră (Alsó-Jara, com. Turda Arieșŭ,) unde vorŭ primi prețulŭ boilorŭ.

***

Broșură confiscată. In Berlinŭ s'a confiscatŭ o broșură scrisă de conservativulŭ Florian Geyer, cu titlu „Dă-ne pâne împĕrate!“ („Gib Brod Kaiser“). Broșura acésta tractéză despre miseria cea mare ce domnesce în Germania.

***

Intendența c. și r. a corpului alŭ 12-lea de armată din Sibiiu face cunoscutŭ că în ďiua de 19 Augustŭ a. c. se va va face cumpĕrarea de cereale și de ovĕsŭ pentru necesitatea regiei și anume: pentru stațiunea Sibiiu 2400 măjĭ secară și 7500 ovĕsŭ, pentru Brașovŭ 2550 măjĭ sĕcară, și pentru Clușiu 2900 măjĭ sĕcară. Condițiunile mai de aprópe se potŭ vedé la magazinele de aprovisionare din Siibiu, Brașovŭ, Alba-Iulia și Clușiu, apoi la oficiulŭ vice-comițilorŭ din aceste orașe.

***

Apostolŭ alŭ maghiarisării. Sub titlulŭ acesta cetimŭ în „Eghetértés“: „Eduard Neuschlos și-a vêndutŭ domeniulŭ sĕu dela Șilindia, Lugozeu și Iarcoșŭ, care odinióră era proprietatea familiei Bittó, cu 320,000 fl., Ungurilorŭ din comitatulŭ Cianadului, Bichișului și ai Aradului. Contractulŭ de vênďare și cumpĕrare s'a făcutŭ prin întrevenirea plebanului Boroșineului Ladislau Hoffbauer, de a cărui parochiă se ținŭ numitele trei comune pe care l'a costatŭ acestŭ lucru multă ostenélă și jertfă urmândŭ scopulŭ patrioticŭ, *de a colonisa familii unguresci pe teritorulŭ acesta locuitŭ numai de Românĭ.* Ast-felŭ au ajunsŭ aceste estinse bunurĭ, grațiă ostenelilorŭ plebanului, în mânĭ maghiare, ceea ce e unŭ lucru laudabilŭ, căcĭ din punctŭ de vedere naționalŭ, e de importanță mare, ca maghiarimea sĕ fiă representată și în acéstă parte a com. Aradului și sĕ se sporéscă. Pănă-ce i-a strînsŭ din diferite comitate pe noii proprietarĭ, i-a trebuitŭ fórte multŭ plebanului, dér apoi acuma și suntŭ vre-o 30—40 de familii maghiare, carĭ îșĭ au vatra lorŭ în Șilindia, Iarcoșŭ și în Lugozeu, unde locuescŭ numai Românĭ.“

***

Slovacii invinșĭ. In ședința conventului senioratului din Lipto Szent-Miklos s'a luatŭ conclusulŭ de a participa la sinodulŭ generalŭ alŭ protestanțilorŭ din Budapesta, cu maioritate de 4 voturĭ. Amărîciunea între Slovacĭ nu se póte descrie.

***

Maghiarisarea Slovacilorŭ cu banii lorŭ proprii. Ďilele acestea și-a ținutŭ adunarea generală societatea de maghiarisare din Ungaria nordică. Secretarulŭ societății „neaoșulŭ maghiarŭ“ Ludovicŭ *Ralovich*, lăudă în raportulŭ sĕu succesele dobêndite cu ajutorulŭ înfiiințărei Kișdedovurilorŭ printre Slovacĭ. Pe lângă Kișdedovurĭ, societatea a împărțitŭ învĕțătorilorŭ, carĭ au făcutŭ cu școlarii mai marĭ progrese în limba maghiară, premii parte în banĭ, parte în diplome de „onóre“. Pentru ajungerea scopurilorŭ sale, societatea a primitŭ din partea comitatului Zolyom 150 fl., din partea comunei Plieșovce (Tot-Polsöcz) taxa de membru fundatorŭ, 100 fl., ér ca membru ordinarŭ s'au mai înscrisŭ în cursulŭ anului vre-o 8 comune, așa că astăďĭ abia se mai află în comitatŭ comună, care sĕ nu fiă membră a acestui „Kulturegylet“. Cu totulŭ numĕră acéstă societate de maghiarisare 446 de membrii, dintre carĭ 16 suntŭ fondatorĭ, ceilalțĭ ordinarĭ. Venitele anului viitorŭ suntŭ socotite cu 1435 fl., ér cheltuelile cu 2061 fl. — Vedemŭ așa-déră, că acestŭ Kulturegylet operéză aprópe esclusivŭ cu banii comitatelorŭ și comunelorŭ locuite de slovacĭ, dér suntŭ stăpânite de Maghiarĭ și maghiaronĭ. Vai de bieții Slovacĭ!

***

Căldurĭ marĭ. De câte-va ďile e în Bucurescĭ o căldură în adevĕrŭ tropicală. Termometrulŭ arată la umbră 30⁰ Celsius.

***

O probă de caracterŭ. Din Timișóra se scrie, că locuitorulŭ din Jebeliu, Marcu Loichițanu, în urma unui omorŭ sĕvîrșitŭ nu de multŭ într'unŭ modŭ infamŭ, îșĭ aștéptă sentința judecătoréscă în închisórea dela Ciacova. Dumineca trecută fiindŭ ca de regulă, o ďi de visite, tînĕra și frumósa nevastă a lui Loichițanu a mersŭ și ea la Ciacova, ducêndŭ bărbatului ei din închisóre o coșarcă cu de ale mâncării și între altele și o pită măricică. Sosită la închisóre, pandurii i-au visitatŭ coșarca, dér pita li-se părù cam grea și bănuindŭ tréba, au tăiatŭ pita în douĕ. Când colo ce sĕ veďĭ? In pită era unŭ revolverŭ încărcatŭ cu 6 focurĭ, de care era legată o scrisóre de următorulŭ cuprinsŭ: „Décă odată ai făcutŭ familiei tale acéstă rușine, celŭ puținŭ nu aștepta sĕ ajungĭ în mânile călĕului, ci mântuesce-te de cu vreme de acéstă ticăloșiă“. De sine înțelesŭ, că revolverulŭ a fostŭ confiscatŭ și tinerei părechĭ 'i s'a interďisŭ de a se mai întêlnì.

***

Tergulŭ de țeră din *Șiria* se va ținé în 15 și 16 Augustŭ n. c.

***

Manevrele francese. Programulŭ pentru marile manevre ale armatei francese din anulŭ acesta, carĭ se vorŭ face între 3 și 17 Septemvre, e definitivŭ stabilitŭ. La aceste manevre vorŭ lua parte patru corpurĭ de armată și anume: 5, 6, 7 și 8. cu 112 batalióne, 80 escadróne și 92 baterii. Fiă-care batalionŭ va avé 720 de ómenĭ, fiă-care escadronŭ 125 călărețĭ și fiă-care bateriă 6 tunurĭ. Efectivulŭ întregŭ alŭ trupelorŭ, carĭ vorŭ lua parte la aceste manevre, este 80,000 soldațĭ infanteriă, 10,000 de călărețĭ și 562 tunurĭ. In 17 Septemvrie, preșeďintele republicei, Carnot va trece în revistă trupele în numĕrŭ de 110,000 soldațĭ, între Vitry-le-Français și Saint-Rémy, apoi se va duce la Chalons, Epernay, Rheins și Vitry. Manevrele se vorŭ face între Sena, Aube și Marne, în distanța de 100—120 kilometri de granița germană.

***

Sinucidere. Consululŭ austro-ungarŭ din Iașĭ, Emeric *Piétchka*, s'a împușcatŭ în ďiua de 8 Augustŭ, în casa sa din edificiulŭ consulatului. Causa sinuciderei se ďice, că a fostŭ melancolia, de care suferea în timpulŭ din urmă.

***

Circulŭ Sidoli va da astăďĭ o representațiune de gală cu producțiunĭ gimnastice, dresurĭ de cai, călĕritŭ pe cai cu șea și fără șea, la fine se va da marea pantomină „Cenușotca,“ în care se vorŭ produce 80 de copii în etate de 4—12 anĭ, representândŭ generalĭ distinșĭ, principĭ și regĭ de pe continentŭ. Circulŭ va mai sta numai sĕptĕmâna acésta.

***

Dorobanții și honveďii. Batalionulŭ alŭ 3 lea alŭ regimentului de infanteriă de honveďĭ, staționatŭ în Kezdi-Oșorheiu, a făcutŭ sĕptĕmâna trecută unŭ marșŭ de esercițiu până la Poiana-sărată. Cu ocasiunea acésta, foile unguresci spunŭ, că nisce oficerĭ românĭ, carĭ se aflau la băile dela Slănicŭ, au trimisŭ o deputațiune la Poiana-sărată pentru a învita pe oficerii honveďĭ, ca sĕ visiteze Slănicŭlŭ. Oficerii honveďĭ au urmatŭ cu plăcere acestei învitărĭ și împreună cu oficerii românĭ se ďice, că și-au petrecutŭ minunatŭ. „Oficerii românĭ“, ďicŭ foile unguresci, „au purtatŭ pe palme pe honveďii noștri, îi îngrămădiră cu mii de doveďĭ de iubire, și manifestațiile de simpatiă urmau una după alta“. Curêndŭ după acésta venì la Kezdi-Oșorheiu o deputațiune din partea oficerilorŭ românĭ, pe carĭ oficerii honveďĭ de-asemenea îi primiră câtŭ putură mai cordialŭ și la fine se dete în onórea lorŭ și unŭ banchetŭ de adio la otelulŭ „Plevna“. La acestŭ banchetŭ s'au ridicatŭ toaste pentru Majestatea Sa monarchulŭ nostru, pentru regele Carolŭ, pentru Regina poetă Carmen Sylva, pentru armata română și pentru honveďimea ungară. Conversația și toasturile s'au ținutŭ esclusivŭ numai în limba română. „Și astfelŭ“, — esclamă „K.-r.“ — s'a întêmplatŭ minunea, că în Kezdi-Oșorheiu, în acestŭ principalŭ cuibŭ alŭ Sĕcuimei, o nópte întrégă nu s'a auďitŭ, decâtŭ vorbă românéscă și s'au rostitŭ o duzină de toaste românesci“.

Emil Zola despre resboiu.

Emil *Zola*, care de presentŭ se ocupă cu noulŭ sĕu romanŭ „Resboiulŭ“ scrie în ďiarulŭ „Matin“ următórele:

Eu privescŭ rĕsboiulŭ ca o necesitate fatală, de care nu putemŭ scăpa, fiindcă întrucâtva atêrnă de natura omenéscă, de creațiune. Eu nu dorescŭ rĕsboiulŭ — căcĭ a-lŭ dori, e în adevĕrŭ o crimă — din contră așĭ dori, ca elŭ sĕ fiă amânatŭ câtŭ se póte de multŭ timpŭ, dér va veni o óră, în care vomŭ fi silițĭ sĕ-lŭ primimŭ, sĕ-lŭ purtămŭ, chiar și décă nu l'amŭ provocatŭ. In momentulŭ acesta mĕ punŭ în punctulŭ generalŭ de vedere și nu facŭ de locŭ o alusiune la neînțelegerea nóstră cu Germania, care de altmintrelea nu e decâtŭ o anecdotă în istoria omenirei; ďicŭ, că resboiulŭ e necesarŭ, e folositorŭ, pentru că elŭ e tocmai o condițiune a esistenței nóstre. Ilŭ aflămŭ pretutindenea, nu numai între diferitele națiunĭ și între diferitele rasse, ci chiar și în viéța intimă privată; elŭ forméză unulŭ dintre elementele cele mai de căpeteniă ale progresului și fiece pasŭ, pe care-lŭ face omenirea înainte, a fostŭ însemnatŭ prin vĕrsare de sânge.

Intru câtŭ ne privesce pe noi Francezii, suntŭ convinsŭ, că rĕsboiulŭ din 1870, cu tóte perderile înfricoșate, ce le-am suferitŭ, a fostŭ pentru noi o binefacere, o operă vindecătóre, o învĕțătură, deși înfricoșată, dér totușĭ necesară, am avutŭ lipsă de elŭ, ne-a trebuitŭ acésta baiă de sânge, pentrucă după aceea sĕ ne

---

fulŭ campaniei de pază chiemà pe feciorĭĭ la arme, dér la comandă se arăară numai ďece feciorĭ plinĭ de sfărimăturĭ de cărămiďĭ, ceialalțĭ zăceau morțĭ séu cu membrele ciuntite, orĭ greu rănițĭ, sub dĕrîmăturĭ.

Palatulŭ a fostŭ imediatŭ împresuratŭ de păzitorĭ, mai alesŭ însĕ de oficerĭ, carĭ năpădiră din tóte casarmele și restaurantele și, de bună voiă, înlocuiau momentanŭ serviciulŭ de pază.

Directorulŭ de poliția și comandantulŭ orașului sosiră iute și conduseră cercetarea întreprinsă la momentŭ, pe când unŭ despărțĕmêntŭ de pionirĭ de gardă, chiămațĭ prin telegrafŭ, începù sĕ curețe loculŭ, unde s'a întêmplatŭ catastrofa.

IX Secretulŭ.

A doua ďi după atentatŭ sĕ făcură arestărĭ cu grămada, dér nu o scóseră la nicĭ unŭ resultatŭ. Puținele persóne inițiate în secretŭ de către Magdalena de Czrynowsky, se grăbiră cu săniile a eși din orașŭ și a-șĭ căuta scăpare în sudulŭ Rusiei.

Ea însa-șĭ aștepta câteva ďile cu resignațiune mută, retrasă cu totulŭ. Deși umbla numai în haine bărbătescĭ, totușĭ se temea sĕ nu fiă descoperită în vre'unŭ chipŭ óre-care. Cu tóte că nu punea nicĭ unŭ prețŭ pe viéța propriă, totușĭ voia sĕ fiă liberă, ca sĕ-șĭ pótă realisa odată planulŭ propusŭ.

Orĭ ce omŭ de altă natură după atâtea nereușirĭ, ar fi renunțatŭ la realisarea proiectului de rĕsbunare, Magdalena însĕ nu abďise. Chiar nereușirea planurilorŭ ei scóse la ivélă întrégă partea cea rea a caracterului ei și o copleșiră simțurile astfelŭ, încâtŭ nu mai era în stare sĕ judece cu sânge rece. Avea ideia fixă, că ea este chiămată sĕ fiă liberătórea Rusiei. Gândulŭ acesta era boldulŭ tuturorŭ faptelorŭ ei. Și îndată ce la o femeiă egoismulŭ neînfrênatŭ i-a copleșitŭ judecata, nu mai e nicĭ o putere din lume în stare sĕ o vindece.

De multŭ se totŭ cugeta ea la unŭ nou planŭ de rĕsbunare, proiecte peste proiecte isvoreau din creerii ei iritațĭ, și acum se căia din adênculŭ inimei, că n'a întinsŭ mâna fără nicĭ o reservă „consiliului celorŭ nouĕ“, cum se numia miculŭ numĕrŭ alŭ radicalilorŭ. Atuncĭ credea ea, că aceștia vênau numai după averea ei, astăďĭ șĭ-ar fi datŭ bucurosŭ întréga avere, décă dênșii s'ar fi supusŭ orbesce planurilorŭ ei. Radicalii însĕ, o scia ea prea bine, în fața urmărilorŭ purtate de generalulŭ Gurco, și în fața mĕsurilorŭ de apĕrare luate pentru viéța împĕratului, momentanŭ nimicŭ nu ar fi îndrĕsnitŭ.

Cufundată în asemenĭ gândurĭ, nu auďise o bătătură particulară în ușă.

Acum se repețì baterea ceva mai tare. Tempo baterilorŭ prevestea, că este unulŭ din cei inițiațĭ.

Ea sărì în susŭ și grăbì la ușă.

Unŭ feciorŭ tînĕrŭ, palidŭ și mișcatŭ se aruncà înaintea ei.

— „Magdalenă, mântuesce-te. Eștĭ pierdută. Secretulŭ tĕu este tradatŭ . . . peste câte-va clipite poliția va fi aicĭ. Fugĭ!“

Intr'unŭ momentŭ ea era hotărîtă ce se facă. Indată sărì ca o căprióră spărióse, se duse la mésa de scrisŭ, scóse unŭ pachetŭ și-lŭ dete tînĕrului.

— „Ia pachetulŭ acesta și du-lŭ în siguranță. Ne vomŭ întêlni în căsulia nóstră din... Iute!“

— „Eu voiu aștepta până te voiu vedé scăpată.“

— „Nebunule!“ strigà Magdalena, „nu te juca cu viéța ta.... totușĭ.... tu-mĭ poțĭ fi de ajutorŭ la scăparea mea!“

Iute ascunse ea la sinŭ unŭ revolverŭ încărcatŭ și apoi împinse pe tînĕrŭ pe ușă afară. Incuià ușa după sine de douĕ orĭ, învêrtindŭ înc'odată ușa cu tótă puterea, încâtŭ flórea chei se rupse și rĕmase în zarŭ.

La capĕtulŭ lungului coridorŭ, deschise apoi o ușiță, ce da într'unŭ spațiu întunecosŭ. Esecutândŭ și aicĭ manevra dela ușa casei, apucà mâna tremurătóre a însoțitorului ei și-lŭ conduse prin întunerecŭ.

— „Nu i așa, că Magdalena este bine pregătită?“ întrebà ea, apoi adause șoptindŭ:

— „Tăcere suntemŭ tradațĭ. O miă de dracĭ! stai! Asta e singura ușă, pe pe care putemŭ scăpa!“

Stau și ascultŭ.

Éră bubuiau loviturile la ușă. Rĕ-

formămŭ din nou. Asemĕnaţĭ Francia de astădi cu aceea, pe cândŭ imperiulŭ declară resboiŭ Prusiei. Nu suntemŭ mai tarĭ, mai serioşĭ, mai multŭ domnĭ pe noi înşine? De sigurŭ, şi dovadă este, că Germania, pentru ca se ţină peptŭ cu noi, caută alianţa tuturorŭ puterilorŭ europene. Da, epoca, care a urmatŭ după pacea dela Francfurt a fostŭ pentru noi unŭ felŭ de reînoire, o nouă dovadă despre puterea nesecată a poporului francesŭ.

S'a vorbitŭ şi se vorbesce încă despre desarmare. Acésta e unŭ lucru imposibilŭ, şi chiar de ar fi posibilŭ, am trebuì ca sĕ respingemŭ acésta. Unŭ porŭ numai atuncĭ e tare şi mare, când e pregătitŭ, şi eu suntŭ convinsŭ, că desarmarea ar trage după sine unŭ felŭ de decădinţă morală în tótă lumea, care ar împedeca progresulŭ omenirei. O naţiune rĕsboinică a fostŭ totdéuna înfloritóre şi tóte celelalte arte s'au desvoltatŭ din arta rĕsboiului. Istoria e de faţă, pentru ca sĕ dovedéscă acésta. Nicĭ-odată nu au fostŭ mai înfloritóre în Atena şi în Roma comerciulŭ, industria şi literatura, ca în timpulŭ acela, când stăpâneau lumea cu armele lorŭ. Şi pentru ca sĕ nu mergemŭ atâtŭ de departe, sĕ privimŭ secolulŭ lui Ludovicŭ XIV. Óre espediţiunile marelui rege au împedecatŭ progresulŭ artelorŭ şi alŭ sciinţelorŭ? Din contră, se pare, că le-au ajutatŭ şi le-au favorisatŭ.

Şi de altmintrelea, noi n'avemŭ nicĭ unŭ interesŭ la desarmare. Numai Germania singură are: ea simte, că timpulŭ, care se luptă pentru noi, nu se luptă şi pentru Germania, şi-a ajunsŭ culmea puterei sale şi că mijlócele ei economice se micşoréză din ce în ce; numai e departe óra, când nu va mai puté suporta sarcinile, ce o apasă. Ora decădinţei pentru ea a începutŭ deja. Situaţiunea ei actuală sémĕnă în óre-carĭ privinţe cu aceea, în care ne aflamŭ noi la 1870, şi eu credŭ că nu sunt optimistŭ, când presupunŭ, că décă astădĭ va isbucni rĕsboiulŭ între Francia şi Germania, ambele singure faţă în faţă, Germania va fi învinsă. Germania voesce astădĭ pacea, fiindcă are interese la acésta şi fiindcă voesce sĕ-şĭ susţină posiţiunea câscigată. Ii credemŭ fără multă ostenélă, când ne presintă alianţa triplă ca o simplă alianţă defensivă.

Adunarea despărţĕmêntului XI

alŭ Asociaţiunii transilvane şi a Reuniunei femeilorŭ române selăgiene.

(Fine.)

Incă în anulŭ trecutŭ, d-lŭ *Dr. Ioanŭ Nechita* făcù propunerea, ca sĕ se întemeieze unŭ *fondŭ şcolarŭ*, oferindŭ spre acestŭ scopŭ 100 fl. plus o contribuire anuală de câte o sută fl. pe timpŭ de dece anĭ. In privinţa acestei propunerĭ, d-lŭ *Andrei Cosma* făcù acum în numele comitetului următorulŭ raportŭ:

„Adunarea generală a despărţĕmêntului XVI-lea, luândŭ la desbatere propunerea d-lui *Dr. Nechita* referitóre la *crearea unui fondŭ şcolasticŭ*, făcută în anulŭ 1890, decide: Avêndŭ în vedere starea desolată a şcólelorŭ nóstre şi a învĕţătorilorŭ, precum şi necesitatea de a ridica asile de copii, adunarea salută şi primesce cu bucuriă propunerea, prin a căreia realisare şĭ-ar puté ajunge scopulŭ.

„Avêndŭ în vedere scopulŭ şi datorinţele membrilorŭ Asociaţiunii, hotăresce: 1) Sĕ se înfiinţeze şi sĕ se numéscă acestŭ fondŭ: *Fondulŭ şcolasticŭ alŭ despărţĕmêntului XVI-lea*; 2) acestŭ fondŭ sĕ se înfiinţeze din darurĭ de bună voiă din partea poporului; 3) suma incursă pentru acestŭ fondŭ se capitaliséză până va ajunge la suma de 5000 fl. După aceea jumĕtate din venite sĕ se cheltuéscă, ér jumĕtate sĕ se adaugă la capital până va ajunge la suma de *100,000 fl.* 4) Comitetulŭ sĕ statoréscă statutele, modulŭ de colectare şi cum sĕ fructifice banii. 5) Sĕ se facă o dare de sémă despre lucrările despărţĕmêntului în adunarea generală, precum şi Asociaţiunei matre. 6) Statutele numai după aprobarea comitetului centralŭ sĕ se pună în praxă şi despre resultatulŭ aprobării sĕ se facă referadă la proxima adunare."

Fiind-că în Sĕlagiu suntŭ 116 mii de Românĭ, ér în partea adnexată în urma nouei arondărĭ vr'o 15—20 mii, la-olaltă vre-o 130 mii de suflete române, în 10 anĭ potŭ contribuì, ca fondulŭ sĕ se ridice la vr'o 40—50,000 de florinĭ.

D-lŭ Nilvanŭ află de bine, că şi după ce s'ar ajunge suma de 100,000 fl. o parte din interese sĕ se totŭ adaugă la capitalŭ. D-lŭ George Popŭ de Băsescĭ dice, că o greşélă, când e recunoscută de jumĕtate, e şi corésă. Şi noi amŭ greşitŭ în trecutŭ tare, dér fiind-că ne-amŭ recunoscutŭ greşéla, suntemŭ pe cale bună şi ne putemŭ gratula la viitorŭ. Primesce propunerea.

După ce în generalŭ propunerea fù primită, comisiunea însărcinată cu înscrierea noilorŭ membri şi primirea taxelorŭ raportéză, că s'au înscrisŭ 12 membri noi, au solvitŭ taxele anuale 10 inşĭ şi din ajutóre au incursŭ 34 fl. 50 cr.

D-lŭ *A. Cosma* propune, ca banii, carĭ incurgŭ din ajutóre, sĕ se foloséscă pentru arangiarea bibliotecei despărţĕmêntului şi pentru cumpĕrarea de cărţĭ nouĕ. Se primesce.

G. Stanciu observà, că banii colectaţĭ sĕ fiă grijiţĭ şi manipulaţĭ aşa, ca nu cumva sĕ se făuréscă din ei la timpŭ armă în contra nóstră, la ceea ce reflectéză d-lŭ A. Cosma, că mai în bune mânĭ, decâtŭ în ale Asociaţiunii transilvane, nu potŭ sĕ fiă pe faţa pământului.

După schimbare de părerĭ, că óre corporaţiunile cum sĕ ajute fondulŭ şcolasticŭ, sĕ purcede la alegerea membrilorŭ comitetului nou alŭ despărţĕmêntului.

Se alegŭ cu aclamaţiune de directorŭ: Rvds. D-nŭ Alimpiu Barboloviciu; membrii în comitetŭ D-nii: George Popŭ, Florianŭ Cocianŭ, Ioanŭ Sêrbu, Dr. Maniu, Nicolau Nilvanŭ, Andrei Medanŭ, Ioanŭ Nichita, Teodorŭ Popŭ, Andreiu Cosma, Ioanŭ Dosa.

Urméză distribuirea a vre-o 10 premii învĕţătorilorŭ vrednicĭ. D-lŭ A. Cosma propune a se esprima bucuriă pe cale protocolară, că s'au unitŭ aceste douĕ despărţĕminte şi sĕ fiă numitŭ *„Selăgén-Chioranŭ"*. Se primesce. Al. Barboloviciu dice, că pentru a puté fi activitatea roditóre, trebue sĕ fiă membrele în legătură cu capulŭ, decĭ propune a se alege vre-o 4—5 membri, carĭ sĕ represinte despărţĕmêntulŭ la adunarea generală a Asociaţiunei transilvane. Se alegŭ George: Popŭ, Nicolau Nilvanŭ, Andrei Medanŭ, Ioanŭ Sêrbu, Andrei Cosma.

Se hotăresce, că adunarea în viitorŭ se va ţiné în *Bobota*.

In fine d-lŭ preşedinte Barboloviciu îşĭ esprimà adênca bucuriă pentru interesarea dovedită faţă de causa acésta sfântă, îmbărbbtă sĕ lucrămŭ la Panteonulŭ nemuririi némului nostru şi cu acestea declară şedinţa de închisă.

Indată după aceasta a urmatŭ *şedinţa Reuniunei femeilorŭ române sĕlăgene.*

Şedinţa o deschide stim. d-nă v.-preşedintă *Maria Cosma* cu o cuvêntare frumósă şi pĕtrundĕtóre, în care face o reprivire scurtă asupra activităţii de 11 anĭ a Reuniunei, arată cu ce a contribuitŭ reuniunea la clădirea edificiului culturii némului românescŭ — are o şcólă de fete bine organisată şi avere de 3,000 fl. v. a. Acum, când legea nouă despre asilele de copii e aprópe sĕ se pună în praxă, trebue sĕ desvoltămŭ o activitate şi mai puternică.

Părintele Indre bineventéză femeile române dicêndŭ, că e unŭ ce fărmecătorŭ pentru poporenii acestui jurŭ a vedé întrunitŭ în adunare unŭ numĕrŭ aşa de frumosŭ de dame române, care lucră din rĕsputerĭ la clădirea celui mai de lipsă edificiu alŭ sciinţei şi alŭ culturei. Salută cu bucuriă reuniunea, căcĭ o naţiune, care are femei aşa de iubitóre de némŭ, numai înaintare, înflorire şi fericire póte aştepta dela viitorŭ.

D-lŭ Andreiu Cosma, secretarulŭ reuniunei, cetesce raportulŭ despre starea reuniunei. Reuniunea are avere în banĭ depuşĭ la „Silvania" 952 fl. 47 cr., în efecte 1581, la-olaltă 2533 fl. 47 cr. S'au încasatŭ 130 fl.; joculŭ miresei la nunta d-lui Suciu 19 fl.; interese după banii elocaţĭ 53 fl.; banii după 38 acţii 298 fl. 44 cr.; decĭ are avere 2821 fl. 90 cr.

Are reuniunea o şcólă de fete, care se provede cu cele de lipsă dintr'unŭ fondŭ deosebitŭ. In anulŭ 1890 s'au incasatŭ 727 fl. 47 cr. şi s'au erogatŭ 651 fl. 47 cr. Decĭ au mai rĕmasŭ 76 fl. In banii aceştia „Silvania" a contribuitŭ cu 300 fl., Dr. Nechita cu 25 fl., Todorŭ Popŭ 2 fl., 11 parochii din protopopiatulŭ sĕu 11 fl., 3 filii 1 fl. 50 cr., 9 preoţĭ 9 fl., d-na Mica 2 fl. 90 cr., decĭ 427fl. s'au colectatŭ.

Şcóla de fetiţe, unică în Sĕlagiu românéscă, satisface şi celorŭ mai esagerate aşteptărĭ, aşa că străinii cu invidiă recunoscŭ, că e pe unŭ nivelŭ mai susŭ decâtŭ şcólele subvenţionate de statŭ cu mii de flor. Publiculŭ pe di ce merge se interesézä totŭ mai tare de şcólă.

D-lŭ *Dr. Nechita*, împreună cu o epistolă căldurósă, adresată secretarului reuniunii, *depune pe birou 100 fl.* Iuliana Molnarŭ dă pentru vecĭ dreptulŭ a se retipări cartea de rugăciunĭ „Lumina credinţii" în folosulŭ şcólei de fetiţe. Andreiu Todoranŭ a dăruitŭ şcólei 25 de cărţĭ de rugăciunĭ.

Alexiu Berinde, raportorulŭ comisiei, reportéză, că s'au înscrisŭ ca membri fundatorĭ cu câte 20 fl.: *Etelca Suciu* n. *Hossu*, *Ioanŭ Popŭ*, *Eugeniu Dragomirŭ*, *Agneta Dragomirŭ* născ. *Hossu*. Cu totulŭ s'au incassatŭ 115 fl. Loculŭ adunării pentru anulŭ viitorŭ se stabilesce în *Şimleu*.

La $3^{1}/_{4}$ óre s'a ridicatŭ şedinţa.

După şedinţă a urmatŭ banchetulŭ, la care au participatŭ *peste 250 de persóne.* Toastulŭ primŭ l'a rostitŭ Rvds. d-nŭ Barboloviciu, apoi d-nii: G. Popŭ (pentru Bariţiu), Ierne (în sănĕtatea luptătorilorŭ românĭ din Sĕlagiu, Chiorŭ şi Sătmar), Berinde (pentru damele române), Andreiu Cosma (pentru ţĕranulŭ românŭ), Dr. Lucaciu (pentru tinerime) etc.

Séra la $8^{1}/_{2}$ óre s'a începutŭ danţulŭ. O lume aşa multă de inteliginţă românéscă nu s'a mai pomenitŭ prin aceste părţĭ. Cadrilele s'au jucatŭ în 2 colóne de peste 120 de părechĭ. La medulŭ nopţii corulŭ din Şomcuţa a esecutatŭ mai multe piese frumóse şi totŭ coriştii au jucatŭ şi „Căluşerulŭ". Animositatea a fostŭ generală. Petrecerea s'a continuatŭ până diminéţa.

D. Cionca.

DIVERSE.

Sermonofonŭ. Sermonofonulŭ nu este altŭ-ceva, decâtŭ unŭ nou modŭ de întrebuinţare a telefonului. In biserica anglicană din Birmingham au venitŭ Englesii la originala ideă, de-a aşeda unŭ telefon înaintea şi în nemijlocita apropiare a amvonului. Cei ce voescŭ aşa- éră sĕ audă predicele rostite de pe amvonŭ fără a merge la biserică, n'au decâtŭ sĕ-şĭ comande unŭ drotŭ, prin care sĕ li-se aducă cuvintele preotului dreptŭ acasă. Sermofonulŭ a începutŭ sĕ ia frumóse dimensiunĭ şi încă póte sĕ vină unŭ timpŭ, când casele proprietarilorŭ marĭ sĕ fiă provĕdute cu sermonofonurĭ tocmai aşa, ca şi cu apaducte, lumină electrică etc.

Salată regéscă. In anulŭ 1608, regele Filipŭ II de Spania, într'unŭ momentŭ de voiă bună, trimise soţiei sale într'unŭ vasŭ de aurŭ o salată italiană cu cuvintele: „Iţĭ trimitŭ o salată, care de sigurŭ îţĭ va plăcé. Eu însu-mĭ am gătit'o; o, de ţi-ar face bucuriă! Vedĭ, că eu mĕ pricepŭ la tóte chiar şi şi la bucătăriă". — Salata acésta consta numai din pietre scumpe. Uleulŭ era representatŭ prin topasŭ, rubinurile representau oţetulŭ, mărgăritarele şi diamantele sarea, şi smaragdulŭ salata verde. De sine se înţelege, că salata acésta, gătită de regele, fù primită de regina cu mare bucuriă.

Lumina electrică şi sănĕtatea. Intr'o revistă englesă se demustră, că lumina electrică are înriurinţe binefăcĕtóre şi asupra sănĕtăţii. Acésta s'a observatŭ în oficiulŭ postalŭ din Londra, unde, de când iluminarea cu gazŭ s'a înlocuitŭ cu lumină electrică, starea sanitară a funcţionarilorŭ e mai bună şi numĕrulŭ casurilorŭ de bólă este cu multŭ mai micŭ. Numai doi anĭ suntŭ, de când s'a întrodusŭ iluminaţia electrică la numitulŭ oficiu postalŭ, şi în acestŭ timpŭ scurtŭ folósele iluminărei electrice au şi începutŭ sĕ fiă bătĕtóre la ochĭ.

Poesiă şi prosă. Femeia: „Ce? N'ai primitŭ epistola mea? Ţĭ-am trimisŭ în ea o sărutare atâtŭ de dulce..." Bărbatulŭ: Ce pĕcatŭ, că n'ai recomandatŭ scrisórea şi n'ai declarat'o ca lucru de valóre, şi décă vre-unŭ defraudantŭ de postă şĭ-ar fi însuşitŭ cuprinsulŭ ei, atuncĭ aşĭ fi primitŭ 20 fl.

Orĭ una — orĭ alta. O damă fórte limbută dise către unŭ domn: Ce funcţiune mi-ai da mie, décă aşĭ fi bărbatŭ? — *Domnulŭ*: „Te-aşĭ numì directorŭ alŭ unui asilŭ pentru muţĭ". — *Dama*: „Pentru ce"? — *Domnulŭ*: „Pentrucă orĭ aceştĭ nevinovaţĭ vorŭ învĕţa sĕ vorbéscă, orĭ d-ta vei *învĕţa a tăcé.*

Proprietarŭ:
Dr. Aurelŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

---

sunândŭ însĕ imediatŭ strigărĭ vesele de copii, Magdalena cu soţulŭ ei se grăbiră mai departe.

Ea smâncì uşa.

Copii carĭ se jucau acolo se împrăştiară strigândŭ în tóte puterile.

Magdalena nu-i băgà în sémă, ci alergà iute pe trepte în curte, unde se afla unŭ birjarŭ.

Unŭ semnŭ şi birjarulŭ deschise o troitcă, care tocmai stetea gata de plecare.

Peste câte-va minute troitca sbura ca vêntulŭ prin despărţĕmêntulŭ Roşdestwensky către preurbiulŭ Ochta mare, ducêndŭ ast-felŭ deo-camdată pe cei urmăriţĭ în siguranţă.

Când poliţiştii sparseră cu puterea uşa Magdalinei, o găsiră gólă.

— „Ai tu vre-o presimţite?" întrebà Magdalena pe tînĕrŭ, „Cine sĕ fi fostŭ trădătorulŭ?"

— „Am" rĕspunsŭ acésta.

— „Cine e?"

— „Chiar bărbatulŭ tĕu."

— „Czrynovsky?"

— „Elŭ este."

— „Dér de unde a aflatŭ elŭ locuinţa mea?"

— „Dela unulŭ d'ai noştri."

— „In ce modŭ?"

— „Intre servitorii palatului tauricŭ, după cum scii, se află soţĭ de ai noştri, ca în fiă-care altŭ castelŭ imperialŭ. Cu ocasiunea vênătórei întreprinse de Gurco în contra tuturorŭ celorŭ bănuiţĭ, era sĕ pună mâna şi pe trădătorulŭ locuinţei tale. Spre norocirea lui însĕ elŭ scia trecutulŭ lui Czrinovsky, despre care se scie, că ca convertitŭ stă într'o graţiă neesplicată înaintea împĕratuluĭ; ast-felŭ în momentalŭ hotărîtorŭ, trădătorulŭ se aruncà la piciórele lui Czrynovsky, care l'a scăpatŭ dér, numai sub condiţiă, ca sĕ-i descopere locuinţa ta. Trădătorulŭ care, durere, are relaţii întinse cu Consiliulŭ celórŭ nouĕ, a abusatŭ de încrederea acésta şi a descoperitŭ locuinţa ta."

— „Incă şi asta?.. Ne vomŭ trage noi socotéla, renegatule!"

Magdalena scrîşnì în dinţĭ de mâniă, dicêndŭ vorbele acestea.

(Finea va urma.)

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

din 11 Augustŭ st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.33	Vênd.	9.35
Argintŭ românescŭ	„	9 28	„	9.32
Napoleon-d'orĭ - -	„	9.33	„	9.35
Lire turcescĭ - -	„	10.48	„	10.53
Imperialĭ - - - -	„	9.46	„	9 51
Galbinĭ - - - -	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina" 6%		101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	100.—
Ruble rusescĭ - - -	„	124.—	„	125.—
Mărcĭ germane - -		57.70	„	58.—

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 10 Augustŭ a. c. 1891

Renta de aurŭ 4% - - - -	104.05
Renta de hârtiă 5% - -	101 65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare - aurŭ - - - - - - - - -	116.50
dto argintŭ - - - - -	99.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune] -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune] - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) -	113.—
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	91 50
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	104.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	141.15
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	—.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - -	131.—
Renta de argintŭ austriacă - - - -	92.25
Renta de hârtiă austriacă - - - -	92.20
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	111 75
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	138.—
Acţiunile bănceiaustro-ungare - -	1027.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	833.75
Acţiunile băncei de creditŭ austr -	287.25
Galbenĭ împĕrătescĭ- - - - - -	5.58
Napoleon-d'orĭ - - - - - - -	9.35½
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	58.02½
Londra 10 Livres sterlinge - - -	117.95

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţi, că mai avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei", precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans."

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI"

Preţulŭ abonamentuluĭ este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ. . . . . 3 fl. —
Pe şése lunĭ. . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ. . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ. . . . . 10 fr.
Pe şése lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ. . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ. . . . . .2 fl. —
Pe şése lunĭ. . . . . , . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ. . . . . 8 francĭ.
Pe şése lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arăta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10 37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9 48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17	Tren de persóne	9.18	1.35
Braşovŭ	8.—		10.05	2.09
		12.20		2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bĕrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2.36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bĕrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5 28	3.20	8.10

Simeria (Piski) Petroşeni

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Braşov—Zĕrnescĭ

Braşov	5.45	4.55
Zĕrnescĭ	7.26	6.36

Zĕrnescĭ—Braşov

Zĕrnescĭ	8.—	8.20
Braşov	8.24	9.44

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra. . .	4.30	11.25
Odorheiu . . .	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu. . .	8 15	3.15
Sighişóra. . .	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Nota: Numerii încuadraţi cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ